

Piotr Lewandowski, Mateusz Dziechciarz¹

WPLYW GIEŁD TRANSPORTOWYCH NA SEKTOR TSL

Streszczenie

Transport, spedycja, logistyka integrują światowy handel. Odpowiadają za usprawnienie cyklu życia produktu od momentu powstania do ostatecznej utylizacji. Do sprawnego działania tego procesu służą w coraz większym stopniu giełdy transportowe. Pozwalają znaleźć najlepsze rozwiązanie służące przemieszczeniu własnego ładunku bądź zatrudnienie dla własnego taboru. Oferują też wiele innych udogodnień dla swoich kontrahentów. Określenie wpływu giełd transportowych na sektor TSL oraz na gospodarkę był tematem badania przeprowadzonego na próbie 110 przedsiębiorstw. Badanie wykazało, iż w dobie dynamicznego rozwoju sieci internetowej giełdy transportowe stanowią znakomite narzędzie do szybkiego rozwoju młodej firmy oraz ustabilizowania pozycji dłużej działających przedsiębiorstw. Blisko połowa respondentów określa bardzo duży wpływ giełd na gospodarkę. Wyniki ankiety określają też dodatkowe oczekiwania badanych podmiotów, które mogą usprawnić współpracę i przyczynić się do rozwoju tego sektora gospodarki.

Słowa kluczowe: transport drogowy, giełdy transportowe, spedycja, logistyka, przedsiębiorstwa, przewoźnicy, tabor, ładunek.

THE INFLUENCE OF FORWARDING EXCHANGES ON THE TRANSPORT, THE LOGISTICS AND THE ECONOMY

Abstract

The transport, the forwarding, the logistics integrate the world trade. There are accountable for the improvement of the life cycle of the product from the moment of the beginning to the final utilization. To the efficient activity of this process serve in the more and more greater degree forwarding exchanges. Permit to find the best solution servants to the dislocation of the own load am the employment for the own camp. There offer also many other facilities for their own contracting parties. The qualification of the influence of forwarding exchanges on the section transport, the logistics and on the economy was a theme of the research effected on the test of 110 enterprises. The research showed, that in the era of the dynamic development of the internet exchange forwarding determine the superb tool to the quick development of the young firm and the homoeostasis of the position longer going concerns. Near the half of respondents qualifies the very large influence of exchanges on the economy. Results of the questionnaire qualify also additional expectations of examined subjects which can improve the cooperation and contribute to the development of this section of the economy.

Key words: the road service, forwarding exchange, the forwarding, the logistics, enterprises, transport agents, the camp, the load.

WSTĘP

Do najważniejszych ogniw integrujących światowy handel należy sektor TSL, którego elementy: transport, spedycja i logistyka, odpowiadają za usprawnienie cyklu życia produktu od momentu zaprojektowania, produkcję, dystrybucję, serwis do ostatecznej utylizacji, a także efektywny transport oraz zabezpieczenie transakcji między stronami umowy. Na sprawne działanie sektora TSL wpływa wiele czynników, wśród których możemy wymienić także giełdy transportowe.

Giełdy transportowe to internetowe platformy służące do wyszukiwania i zgłaszania wolnych przestrzeni ładunkowych oraz wolnych ładunków. Za ich pośrednictwem, na zasadach analogicznych do licytacji, można wyszukać najbardziej korzystne dla swojej firmy rozwiązanie służące przemieszczeniu własnego ładunku, bądź znalezienia zatrudnienia dla własnego taboru. Dodatkowo giełdy transportowe oferują swoim użytkownikom wiele udo-

¹ Akademia Morska w Szczecinie, Wydział Inżynierjno-Ekonomiczny Transportu, Instytut Zarządzania Transportem.

godnie przyspieszających i zabezpieczających zawieranie transakcji, jak między innymi określenie mapy drogowej, komunikatorów tekstowych czy możliwość windykacji należności. Niejednokrotnie pomagają w marketingu, reklamie w zdobywaniu nowych rynków, pozwalają poznać przyszłego kontrahenta.

Określenie w jakim zakresie korzystanie z giełd transportowych dotyczy polskiego przewoźnika czy spedytora oraz w jaki sposób reaguje on na zamieszczone na platformie internetowej oferty stało się celem przeprowadzonego badania przez Instytut Zarządzania Transportem Akademii Morskiej w Szczecinie. Analiza dotycząca wpływu działalności i funkcjonowania giełd transportowych na procesy zachodzące w branży TSL została przeprowadzona w wyniku badania ankietowego na dużej próbie przedsiębiorstw na terenie naszego kraju. Grupą docelową byli polscy użytkownicy giełd korzystających z platformy dłużej niż jeden rok.

W próbie wzięło udział 110 przedsiębiorstw z 16 polskich województw. Dla każdego respondenta przygotowano zestaw 18 pytań podzielonych na cztery części:

- charakterystyka przedsiębiorstwa,
- przebieg użytkowania z giełd transportowych,
- ocena wpływu giełd transportowych na branżę TSL i gospodarkę,
- przewidywane tendencje rozwojowe giełd transportowych.

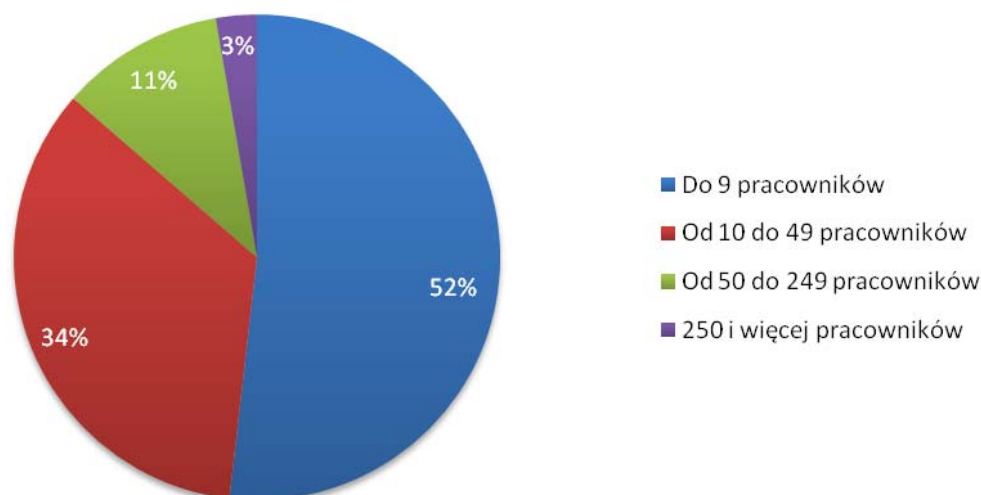
Wyniki ankiety posłużyły do przeprowadzenia analizy podmiotów korzystających z usług giełd transportowych oraz wpływu uzyskanych narzędzi na te przedsiębiorstwa, branżę TSL, a także całą gospodarkę. Dodatkowo ankieta pokazała oczekiwania respondentów i określiła możliwe kierunki rozwoju giełd oraz narzędzia, które użytkownicy chcieliby znaleźć w ofercie giełd transportowych.

1. CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘBIORSTW KORZYSTAJĄCYCH Z GIEŁD TRANSPORTOWYCH

Analizę wpływu działalności i funkcjonowania giełd transportowych na procesy zachodzące w branży TSL rozpoczęto od charakterystyki przedsiębiorstw biorących udział w badaniu określając ich strukturę, profil i okres prowadzenia działalności gospodarczej. Pytania dotyczyły również formy prawnej oraz zakres i rodzaj obsługiwanych gałęzi transportu.

1.1. STRUKTURA PRZEDSIĘBIORSTW KORZYSTAJĄCYCH Z GIEŁD TRANSPORTOWYCH

Firmy funkcjonujące na giełdach transportowych to w zdecydowanej większości mikro-przedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników (51,82% badanych przedsiębiorstw). Natomiast małe przedsiębiorstwa, w których angaż znalazło od 10 do 49 pracowników stanowią ok. 34% użytkowników giełd. Z badania wynika, że zdecydowana większość firm pracujących z giełdami transportowymi to niewielkie firmy zatrudniające niedużą ilość pracowników. Odsetek średnich (10%) i dużych przedsiębiorstw (niespełna 3% ankietowanych) świadczy, że większe firmy są nastawione na globalny kontakt z klientem, posiadają wysoko rozwinięty marketing oraz reklamę, a giełdy są dla nich dodatkiem do działalności. Natomiast małe i mikro przedsiębiorstwa (razem prawie 86% użytkowników giełd transportowych) swój główny kontakt z klientami prowadzą za pomocą giełd.

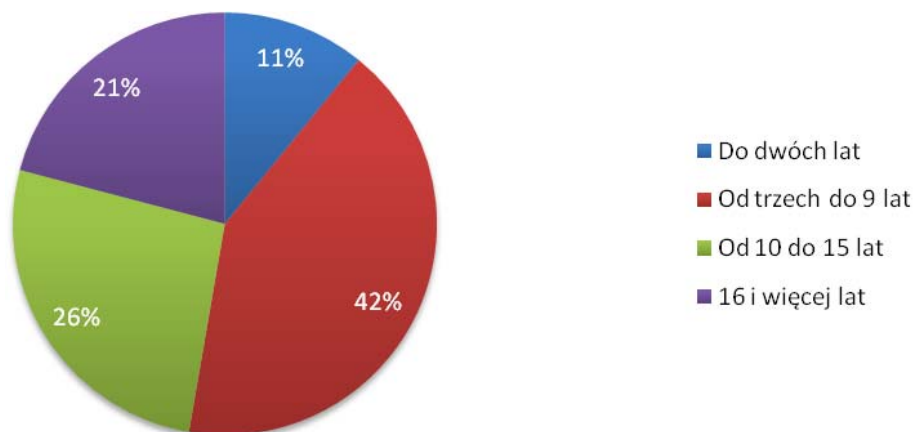

Rys. 1. Charakterystyka przedsiębiorstw korzystających z giełd transportowych
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

1.2. OKRES I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI

Prawie połowa firm zarejestrowanych na giełdach transportowych to firmy działające na rynku TSL od 3 do 9 lat (ponad 41%). Są to przedsiębiorstwa o ugruntowanej pozycji i stałych klientach. Ponad 26% firm użytkujących giełdy transportowe to przedsiębiorstwa działające w branży od 10 do 15 lat, natomiast niewiele ponad 1/5 firm jest na rynku dłużej niż 16 lat. Świadczy to o stałości zleceń na usługi TSL dla tych firm, a także o ugruntowanej pozycji wśród uczestników branży TSL. Jest to także dowód na zaufanie zleceniodawców do przedsiębiorstw świadczących usługi TSL.

Najmniejszy odsetek (prawie 11%) to firmy działające nie dłużej niż dwa lata. Jest to spowodowane faktem, że niektóre giełdy wymagają określonego stażu firmy² aby umożliwić jej korzystanie z zasobów bazy danych.

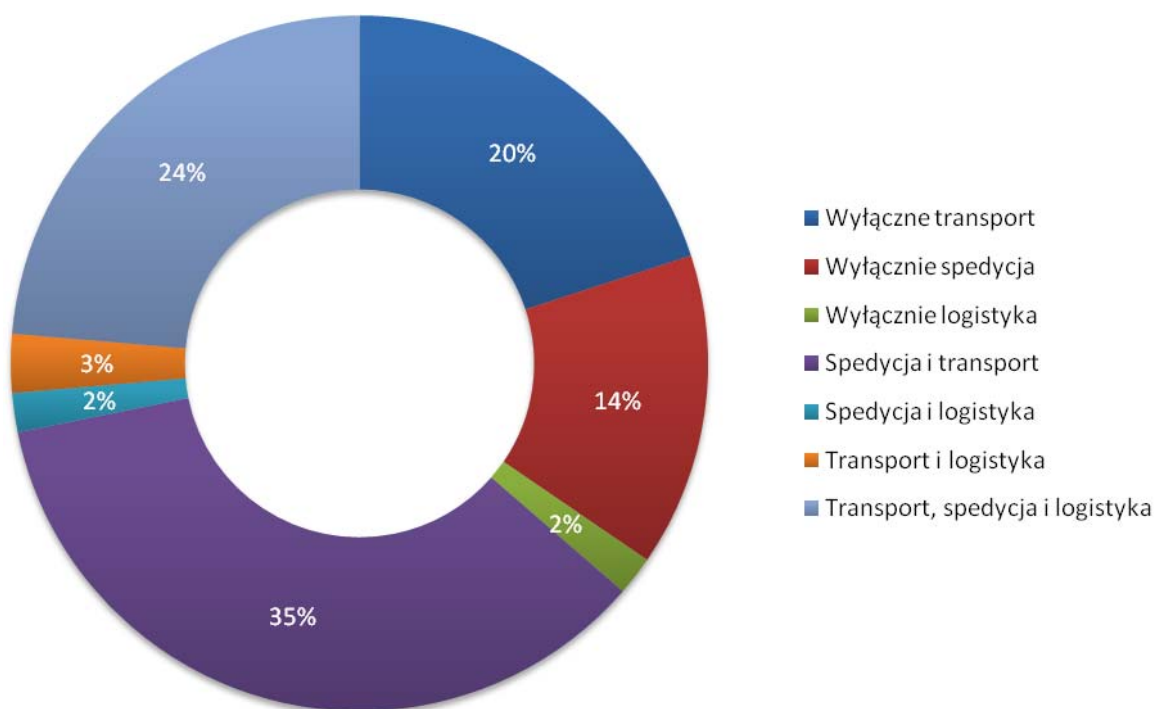
Rys. 2. Okres działalności na rynku TS firm korzystających z giełd transportowych
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Wyniki badania znamionują duże bariery wejścia na rynek usług TSL. Największą wydaje się wspomniane wyżej zaufanie do stałych, sprawdzonych, a przede wszystkim doświadczonych usługodawców. Młode przedsiębiorstwa TSL niejednokrotnie muszą prowadzić agresywną politykę cenową aby zwiększyć popyt na swoje usługi.

² W przypadku niektórych giełd transportowych przedsiębiorstwo musi prawnie funkcjonować do 3, 6, a nawet 12 miesięcy.

Głównym profilem działalności przedsiębiorstw korzystających z giełd transportowych jest transport i spedycja. Firmy o tym zakresie funkcjonowania stanowią ponad 35% wszystkich użytkowników giełd. Prawie 24% respondentów poszerza swoją działalność o świadczenia związane z logistyką, magazynowaniem i składowaniem, natomiast tylko na transport, bez pośredniczenia w poszukiwaniu przewozów oraz operacji logistycznych, nastawione jest równo 20% firm korzystających z giełd transportowych.

Na drugim końcu tabeli wyników z 2 procentami znalazły się firmy zajmujące się wyłącznie logistyką. Świadczy to o znikomym, ale jednak obecnym śladzie firm niezwiązanych ściśle z transportem i spedycją, a szerzej z produkcją i dystrybucją, które próbują we własnym zakresie poszukiwać opcji transportowych.

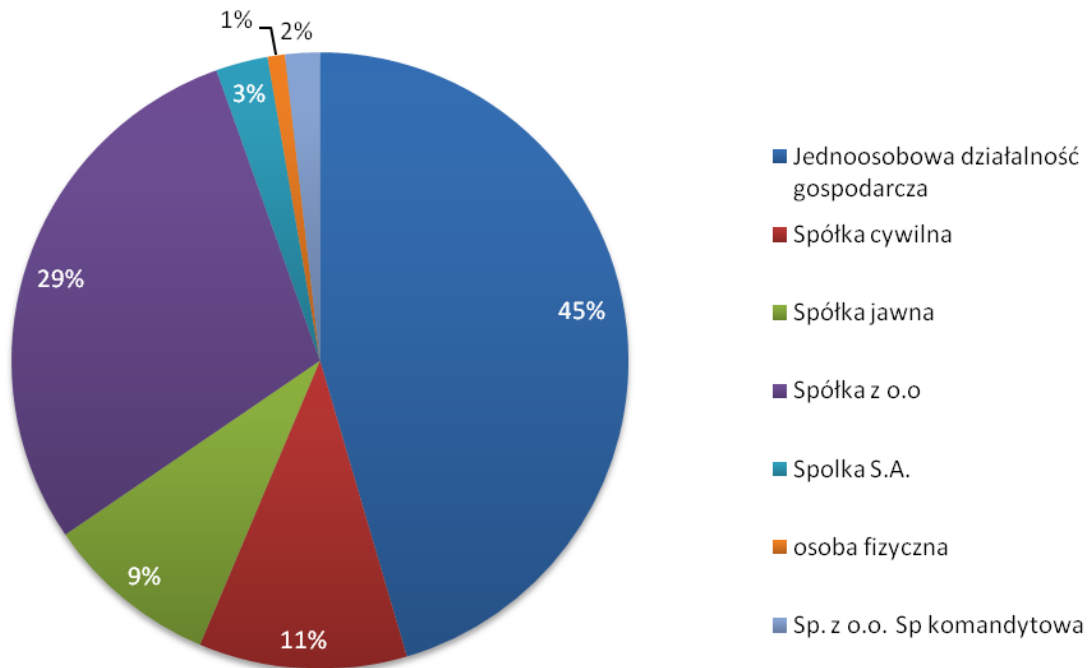
Rys. 3. Profil działalności firm korzystających z giełd transportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Jak wykazało badanie wielu użytkowników giełd jest przeciwnych dostępowi firm logistycznych i produkcyjnych do platform wymiany wolnych ładunków i przestrzeni ładunkowych. Swoją awersję do takich użytkowników tłumaczą częstym brakiem doświadczenia pracowników firm produkcyjnych, którzy chcą zmniejszyć koszty przedsiębiorstwa, szukają opcji transportowych we własnym zakresie pomijając usługi spedytora. Niejednokrotnie takie działania doprowadzają do pojawiania się błędów w zleceniach. Oczywistym powodem niezadowolenia użytkowników jest także mniejsza ilość zleceń dla firm spedycyjnych.

1.3. FORMA PRAWNA UŻYTKOWNIKÓW GIEŁD

Wśród firm działających na giełdach prawie połowę (45%) stanowią przedsiębiorstwa jednoosobowe prowadzące działalność gospodarczą. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością to prawie 30% respondentów. Pozostałe formy prawne to około 24% przedsiębiorstw. Z badania wynika, że bardzo istotną grupę firm funkcjonujących na giełdach stanowią jednoosobowe przedsiębiorstwa, zakładające własną, indywidualną działalność gospodarczą i poszukujące pracowników. Ciekawym wynikiem jest około 2 procentowy udział spółek akcyjnych. Firmy te znamionują się wysokim obrotem finansowym oraz możliwością debiutu na giełdzie papierów wartościowych.

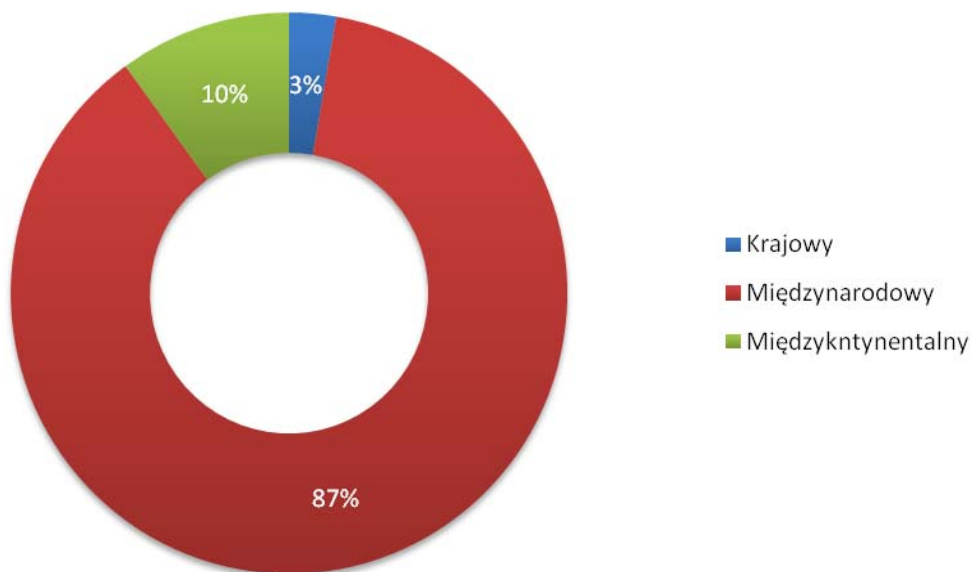
Rys. 4. Status prawny przedsiębiorstw działających na giełdach transportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

1.4. ZAKRES I OBSŁUGIWANE GAŁĘZIE TRANSPORTU UŻYTKOWNIKÓW GIEŁD

Badanie zastosowania giełd transportowych w branży TSL zostało przeprowadzone wśród użytkowników polskich, jednak w zdecydowanej większości (ponad 87%) są to przedsiębiorstwa prowadzące działalność o zakresie międzynarodowym. Ciekawym wynikiem jest fakt, iż zasięg międzykontynentalny zadeklarowało 11 z 110 badanych firm (10%), natomiast tylko na terenie kraju działa niecałe 3% respondentów.

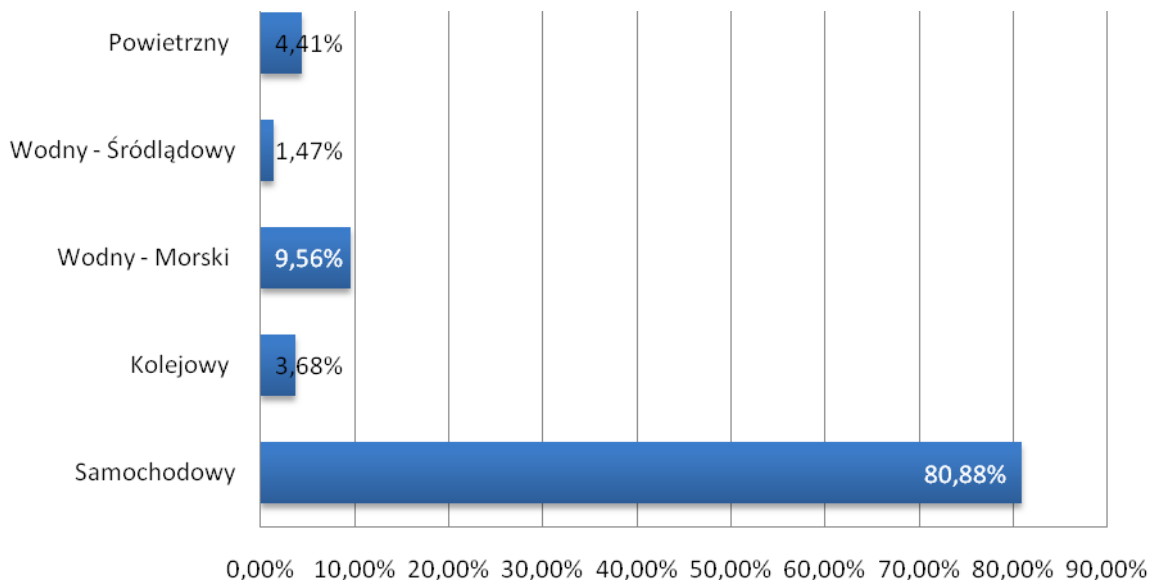
Wzrost gospodarczy, a także ciągły rozwój branży i przedsiębiorstw TSL może dać pewność, że w najbliższym czasie przedsiębiorstwa skupione na świadczenie usług na terenie Polski rozszerzą swoją działalność o państwa europejskie.

Rys. 5. Zakres działalności przedsiębiorstw funkcjonujących na giełdach transportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Giełdy transportowe oferują swoim użytkownikom obsługiwane wszystkich dostępnych gałęzi transportu. Wyniki badania potwierdziły ogólnoswiatową tendencję. Najpopularniejszą formą przemieszczania ładunków jest transport samochodowy wykorzystywany przez prawie 81% użytkowników giełd. Drugie miejsce zajmuje transport morski (9,5%). Obie formy przewozu są najbardziej popularne w transporcie towarowym na świecie i współpracują ze sobą.

Rys. 6. Obsługiwane gałęzie transportu wśród użytkowników giełd transportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

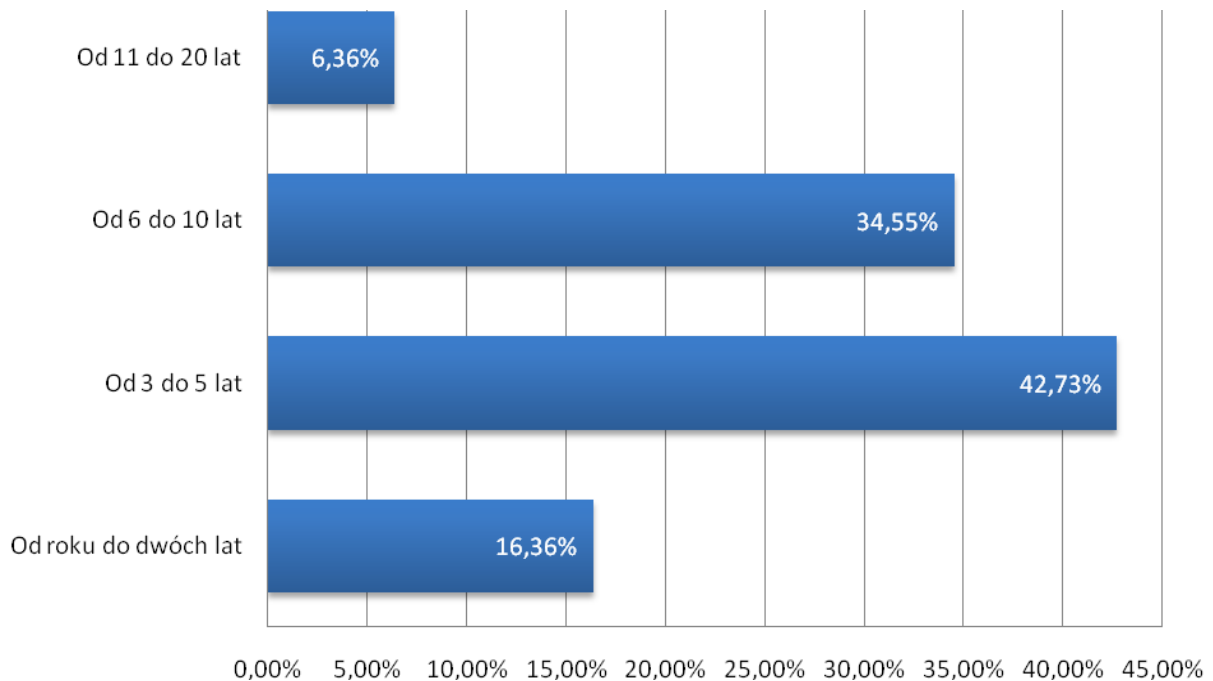
Transport morski jest najczęściej wykorzystywany w przemieszczaniu dużych jednostek ładunkowych liczonych w tysiącach ton, natomiast transport drogowy najczęściej ma za zadanie „rozwieźć” dostarczony przez statek ładunek w głąb kontynentu lub dostarczyć ładunek do portu pod załadunek. Pozostałe gałęzie transportu, zgodnie z ogólnoswiatowym trendem zdobyły procentowe zainteresowanie wśród użytkowników giełd. Wyniki udowodniły także światową tendencję zwiększania udziału w przemieszczaniu ładunków przez transport powietrzny kosztem transportu kolejowego.

2. ANALIZA DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW BRANŻY TSL NA GIEŁDACH TRANSPORTOWYCH

Przedsiębiorstwa korzystające z usług giełd transportowych pomimo różnic w formie prawnej i wielkości firmy generują podobne potrzeby w stosunku do giełd transportowych, a ich sposób i zakres działalności na giełdach jest zbliżony.

2.1. PRZEDZIAŁ CZASOWY I ILOŚĆ UŻYTKOWANYCH GIEŁD

Prawie 43% z firm funkcjonujących na giełdach transportowych jest zarejestrowana w globalnej bazie danych od 3 do 5 lat, natomiast od 6 do 10 lat funkcjonuje na giełdach ponad 34% przedsiębiorstw. Wynik ten można skonfrontować z długością prowadzenia działalności (ponad 41% dla okresu 3 do 9 lat), co oznacza, że większość firm wchodzących na rynek usług TSL w krótkim czasie uznało giełdy transportowe jako dobrą drogę do pozyskiwania zleceń i działają na nich do dnia dzisiejszego.

Rys. 7. Okres korzystania z giełd transportowych wśród użytkowników

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Grono firm z krótkim stażem wśród użytkowników giełd (od roku do trzech) stanowi ponad 16% respondentów.

Statystyczne przedsiębiorstwo TSL nie korzysta z wielu platform oferujących wolne ładunki i przestrzenie ładunkowe. Według wyników zdecydowana większość firm (prawie 93%) korzysta od jednej do trzech giełd. Tylko kilka firm ma zainstalowane oprogramowanie umożliwiające używanie od 4 do 6 platform transportowych.

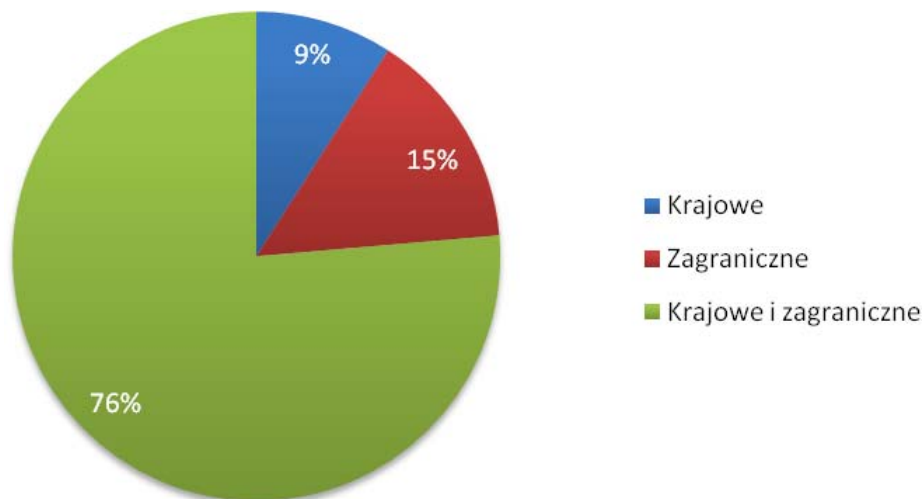
Rys. 8. Ilość giełd transportowych używanych przez przedsiębiorstwa TSL

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Trzy giełdy to optymalna ilość dla przedsiębiorstwa. Znajduje się na nich wystarczająca ilość ofert aby firma mogła zachować płynność funkcjonowania. Zbyt duża ilość oprogramowania może spowodować powtarzalność ofert a przez to niepotrzebne koszty związane z aktywacją giełdy. Najpopularniejszym zestawem jest połączenie giełd krajowych i zagranicznych.

2.2. POCHODZENIE GIEŁD UŻYTKOWANYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA TSL

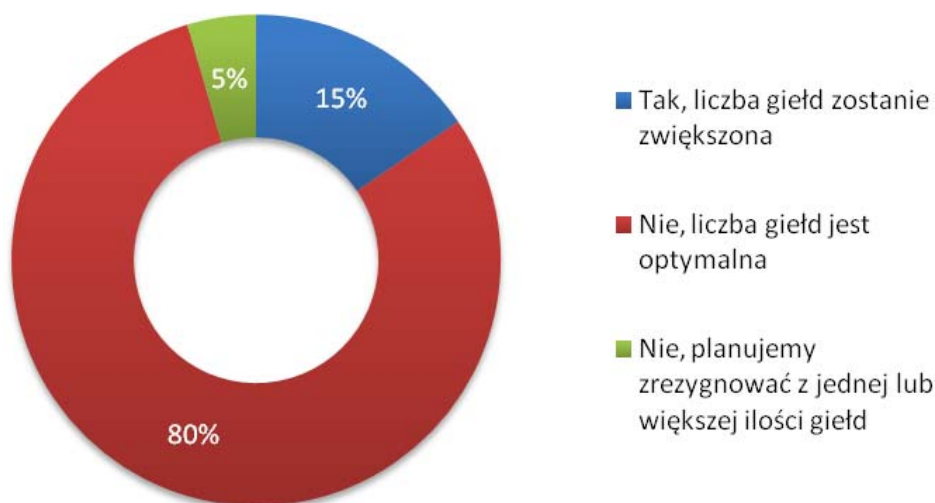
Jak pokazało badanie większość przedsiębiorstw stawia na międzynarodowy zakres działalności. Aby zapewnić ciągłość zleceń w kraju, jak i za granicą potrzebne są giełdy zapewniające wolne przestrzenie ładunkowe i ładunki zarówno w państwie macierzystym (najczęściej ładunki powrotne lub doładunki), jak i w Europie. Dlatego około 76% użytkowników korzysta jednocześnie z giełd krajowych i zagranicznych.

Rys. 9. Charakter użytkowanych przez przedsiębiorstwo giełd
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

2.3. PLANY PRZEDSIĘBIORSTW DOTYCZĄCE GIEŁD TRANSPORTOWYCH

Wynik 9% dla użytkowania giełd tylko krajowych wskazuje na mniejsze bariery wejścia na giełdę pochodzące od rodzimych producentów. Jest to także potwierdzenie badania dotyczącego zwiększenia ilości giełd, gdzie ponad 15% przedsiębiorstw planuje poszerzyć dostęp do globalnej bazy ładunków i pojazdów. Równie 80% użytkowników nie jest zainteresowanych zmianą ilości zainstalowanych platform, natomiast około 5% przedsiębiorstw uznało, że aktualna ilość giełd to zbyt dużo jak na możliwości przedsiębiorstwa i planuje zmniejszyć ich ilość.

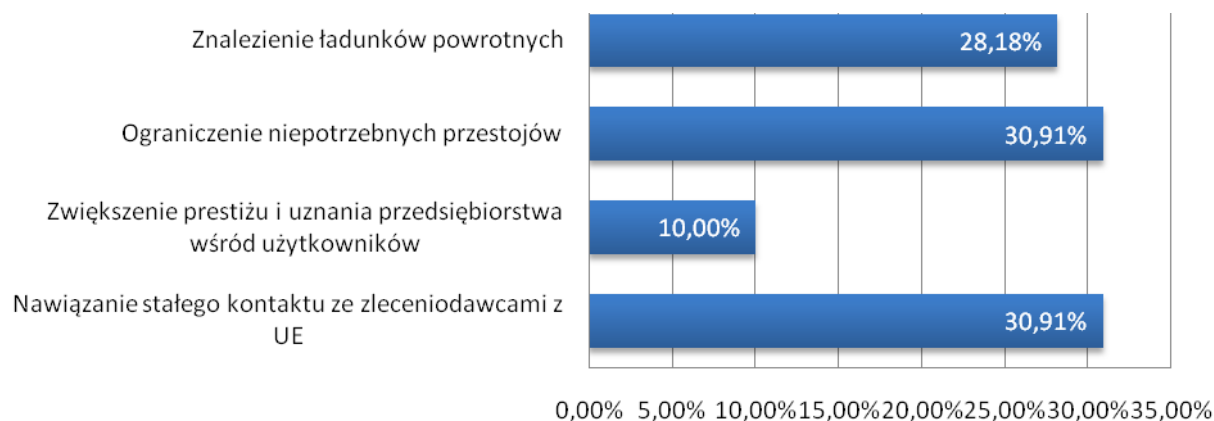

Rys. 10. Plany przedsiębiorstw dotyczące działalności giełd
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

2.4. OBSZAR ZAINTERESOWANIA UŻYTKOWNIKÓW GIEŁD

Głównym celem użytkowania giełd transportowych jest poszukiwanie wolnych przestrzeni ładunkowych i wolnych ładunków. Platformy transportowe oferują swoim użytkownikom wiele dodatkowych funkcji pomagających w funkcjonowaniu np. moduły eMap i eBid firmy TimoCom.

Poprzez poszukiwanie wolnych ładunków i przestrzeni ładunkowych przedsiębiorstwa TSL w największym stopniu są nastawione na budowanie stałych relacji z firmami z całej europy i świata, a także ograniczanie przestojów swoich pojazdów (ponad 30%). 31 na 110 respondentów (ponad 28%) główny nacisk kładzie na znalezienie ładunków powrotnych do miejsca bazowego swojego pojazdu a tylko nieznaczna część (10%) chce poprzez działalność na giełdach zwiększyć prestiż swojej firmy na arenie międzynarodowej.

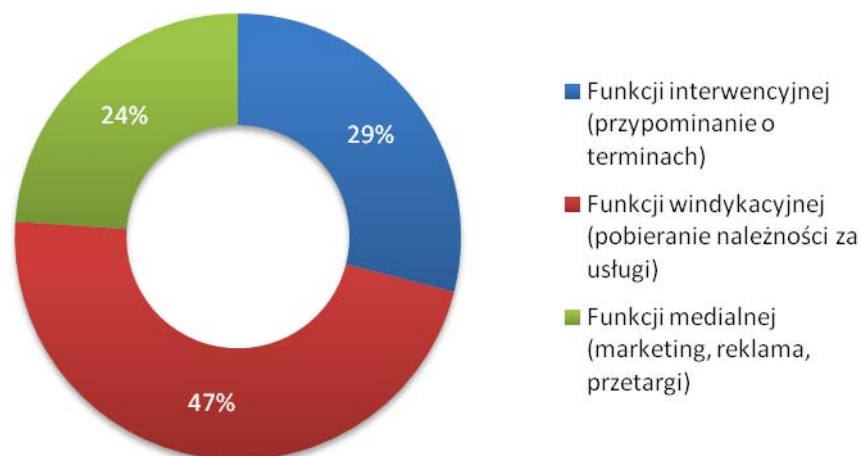

Rys. 11. Główny obszar zainteresowania przedsiębiorstw TSL oprócz poszukiwania wolnych ładunków i przestrzeni ładunkowych podczas funkcjonowania na giełdach transportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Poza usługami związanymi ściśle z transportem, spedycją i logistyką przedsiębiorstwa najczęściej korzystają z pomocy giełd w sprawach związanych z windykacją należności za wykonane usługi (ponad 47% użytkowników). Obecnie zdecydowana większość giełd oferuje swoim klientom usługi pobierania należności od kontrahentów a wiele platform automatycznie blokuje dostęp do giełdy nierzetelnym firmom.

Poza windykacją użytkownicy często korzystają z funkcji przypominania o terminach płatności (tzw. wezwania do zapłaty) a także poprzez giełdę próbują zareklamować swoje usługi (korzystając z możliwości edycji profilu przedsiębiorstwa).

Rys. 12. Dodatkowy obszar zainteresowania firm korzystających z usług giełd transportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

3. OCENA DZIAŁALNOŚCI GIEŁD TRANSPORTOWYCH W BRANŻY TSL I GOSPODARCE

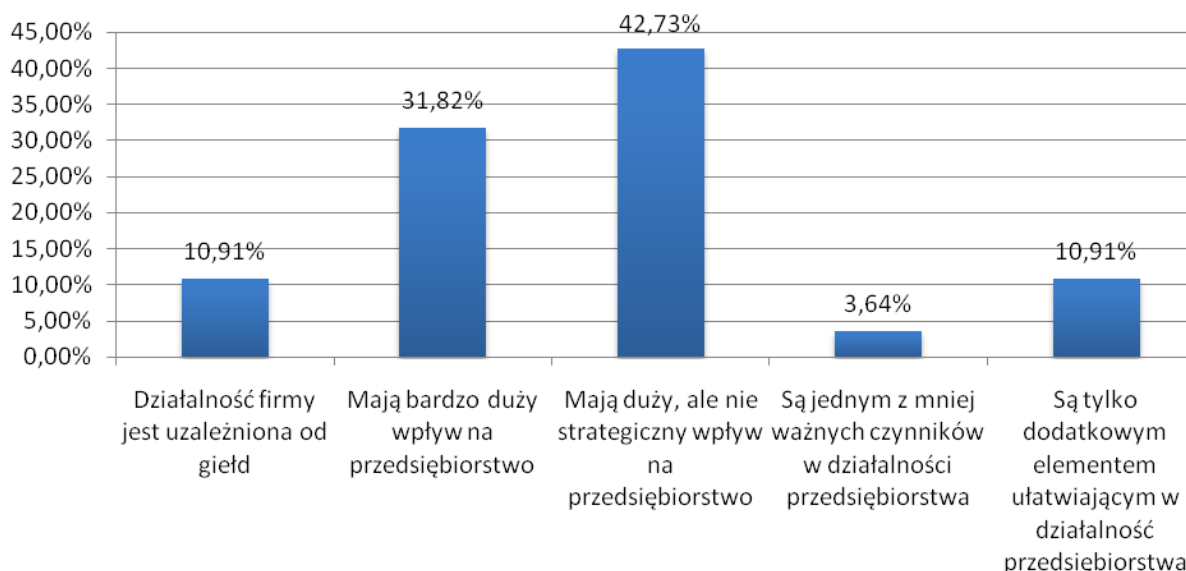
W działalności przedsiębiorstw branży TSL giełdy transportowe odgrywają istotną rolę. Wcześniejsze wyniki dowiodły, że funkcja giełd nie ogranicza się jedynie do podstawowych czynności jak poszukiwanie pojazdów i ładunków. Giełdy niejednokrotnie pomagają przedsiębiorstwom w marketingu, reklamie i zdobywaniu nowych rynków. Dynamizują także windykację nierzetelnych użytkowników, a ich interfejsy są wzbogacane w nowoczesne funkcje pozwalające zaplanować każdą trasę w najdrobniejszych szczegółach, a także szczegółowo poznać przyszłego kontrahenta.

3.1. WPLYW DZIAŁANIA GIEŁD TRANSPORTOWYCH NA PRZEDSIĘBIORSTWA BRANŻY TSL

Taka mnogość funkcji sprawia, że co dziesiąty użytkownik giełd transportowych deklaruje, że przedsiębiorstwo jest wręcz uzależnione od działalności giełdy i jej zasobów. Brak dostępu do bazy sprawia, że firma nie funkcjonuje i nie zarabia. Dla prawie 32% użytkowników wpływ giełd na firmę jest bardzo duży.

Giełdy ingerują w strategię rozwoju przedsiębiorstw, pomagają im się rozwinąć, a udostępniane narzędzia pozwalają zabezpieczyć interesy kontrahentów. Około 43% respondentów deklaruje duży wpływ giełd na przedsiębiorstwo, jednak nie uzależnia od nich strategii rozwoju swojej firmy. Są to przedsiębiorstwa o ugruntowanej pozycji na runku, które oprócz pozyskiwanych na co dzień zleceń, posiadają także stałych, sprawdzonych klientów, dostarczających regularne zamówienia na usługi TSL.

Natomiast dla 14% użytkowników giełdy transportowe są jedynie dodatkiem do funkcjonowania przedsiębiorstwa. Są to duże, bardzo dobrze rozreklamowane przedsiębiorstwa a także firmy nie będące ściśle związane z transportem i spedycją świadczące usługi logistyczne bądź produkcyjne, sporadycznie pojawiające się na giełdach.

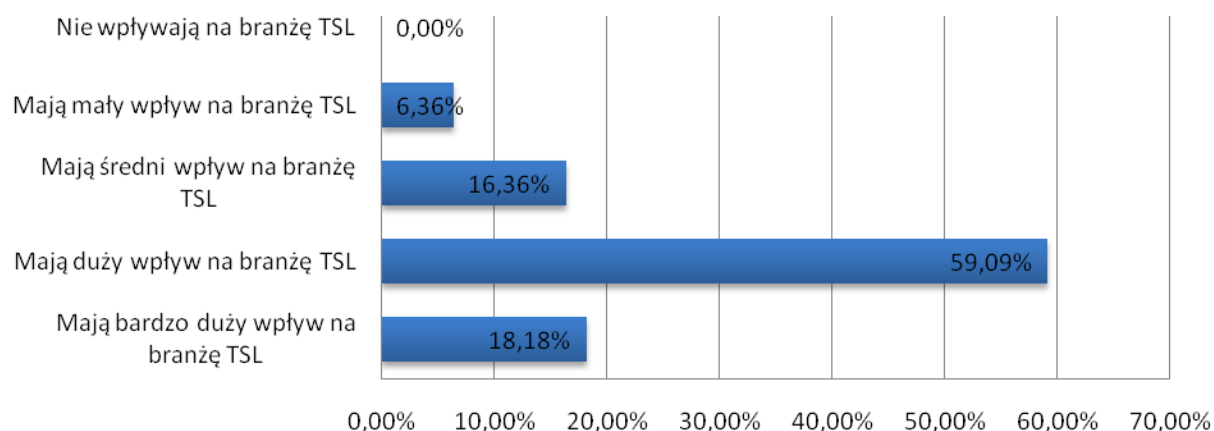
Rys. 13. Wpływ funkcjonowania giełd transportowych na przedsiębiorstwo

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

3.2. WPLYW FUNKCJONOWANIA GIEŁD TRANSPORTOWYCH NA GOSPODARKE

Niemniej, pomimo deklarowanego uniezależnienia od giełd transportowych bądź ich istotnego, ale nie strategicznego oddziaływania na przedsiębiorstwo, ponad połowa respondentów spostrzega duży wpływ ich funkcjonowania na branżę TSL.

Prawie 80% badanych uznała, że giełdy mają duży lub bardzo duży wpływ na sektor TSL i zachodzące w nim procesy. W dobie dynamicznego rozwoju sieci internetowej zostały one uznane za znakomite narzędzie do szybkiego rozwoju młodej firmy, a także do ustabilizowania pozycji już działających na rynku przedsiębiorstw.

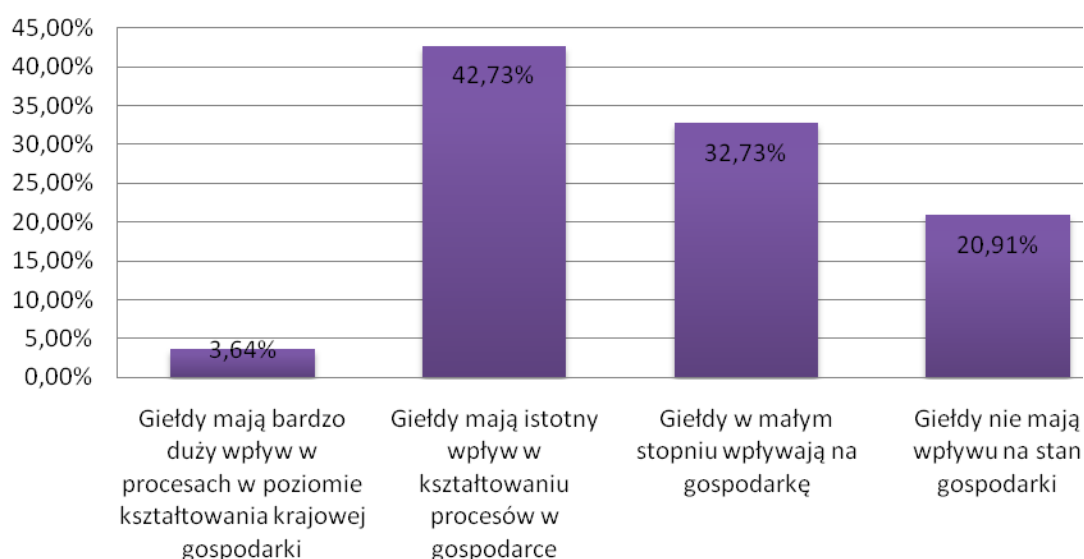

Rys. 14. Ocena wpływu giełd transporowych na branżę TSL

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Wpływ giełd transportowych na branżę TSL ma pokrycie w ich ocenie przez pryzmat całej gospodarki. Wieloletnie doświadczenie, regularny rozwój oraz poszerzanie swojej oferty sprawiło, że giełdy transportowe stały się integralnym narzędziem do funkcjonowania branży TSL a w konsekwencji całej gospodarki, ułatwiając prace i przyspieszając zachodzące w niej procesy.

Prawie 43% ankietowanych uznało, że giełdy transportowe mają istotny wpływ na kształtowanie procesów w gospodarce. Jest to bardzo dobry wynik, zważywszy na fakt, że giełdy nie są jedynym narzędziem do obrotu ładunkami. Pomimo iż 20% użytkowników wskazało, iż giełdy nie mają żadnego wpływu na gospodarkę, konfrontując ten wynik z ocenami wpływu giełd na branżę TSL można śmiało stwierdzić krótkowzroczność niektórych odpowiedzi i brak wpływu branży TSL na gospodarkę (co pozostaje w sprzeczności z ogólnie przyjętym stwierdzeniem, że gospodarka jest uzależniona od transportu). Natomiast prawie 4% ankietowanych stwierdziło, że giełdy mają bardzo duży wpływ na gospodarkę.

Rys. 15. Ocena wpływu giełd transporowych na gospodarkę

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Generalnie nie można nie zauważyć wpływu giełd transportowych na kształtowanie branży TSL, która z kolei jest intergalnym elementem krajowej i międzynarodowej gospodarki. Trudno sobie wyobrazić przypadek nagłego zniknięcia tej popularnej formy wymiany ładunków i pojazdów, niemniej, taka sytuacja mogłaby doprowadzić do długotrwałego paraliżu transportu, spedycji i logistyki, a na pewno do wzrostu kosztu tych usług.

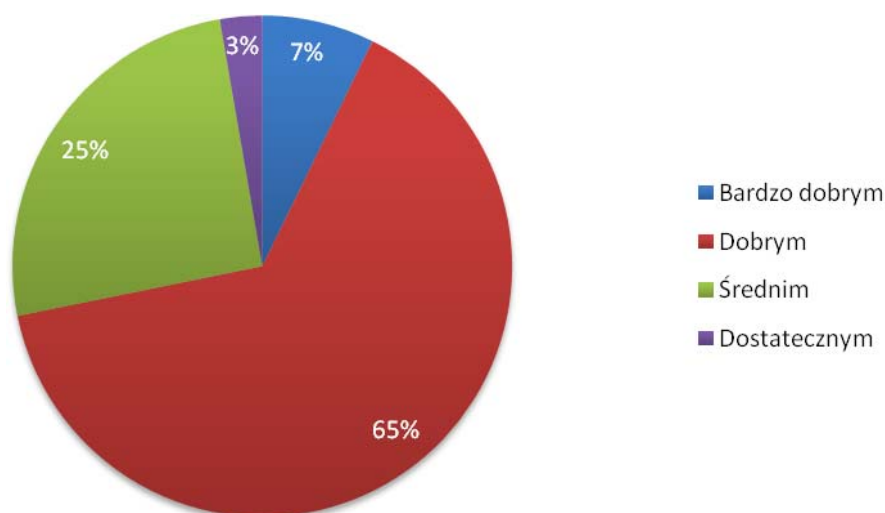
4. TENDENCJE ROZWOJOWE GIEŁD TRANSPORTOWYCH

Platforma internetowa oprócz podstawowych funkcji w przekazywaniu informacji o ładunkach czy środkach transportu spełnia w większym bądź mniejszym stopniu szereg oczekiwań swoich kontrahentów. Dodatkowe funkcje giełd transportowych pozwalają na ich rozwój, zasięg oddziaływania oraz zwiększenie oferty.

4.1. OCENA USŁUG OFEROWANYCH PRZEZ GIEŁDY TRANSPORTOWE

Giełdy transportowe cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem przedsiębiorstw z branży TSL. Niektóre z firm opierają i uzależniają swoją działalność o wirtualne narzędzia do wyszukiwania wolnych ładunków i pojazdów.

Większość użytkowników chwali działalność giełd transportowych i ich funkcjonowanie ocenia jako dobre (prawie 65% respondentów). Natomiast 7% użytkowników branży TSL ocenia działalność giełd bardzo dobrze. Niemniej próba przeprowadzona wśród kontrahentów wskazała około 25% odpowiedzi oceniające usługi świadczone przez giełdy jako średnie. Świadczy to o pewnym stopniu zaspokojenia potrzeb użytkowników i rosnących oczekiwaniach odbiorców produktu. Ta grupa po początkowym pełnym zadowoleniu ze współpracy, w miarę rozwoju zwiększa swoje wymagania o nowe rozwiązania, które mogłyby ułatwić im pracę.

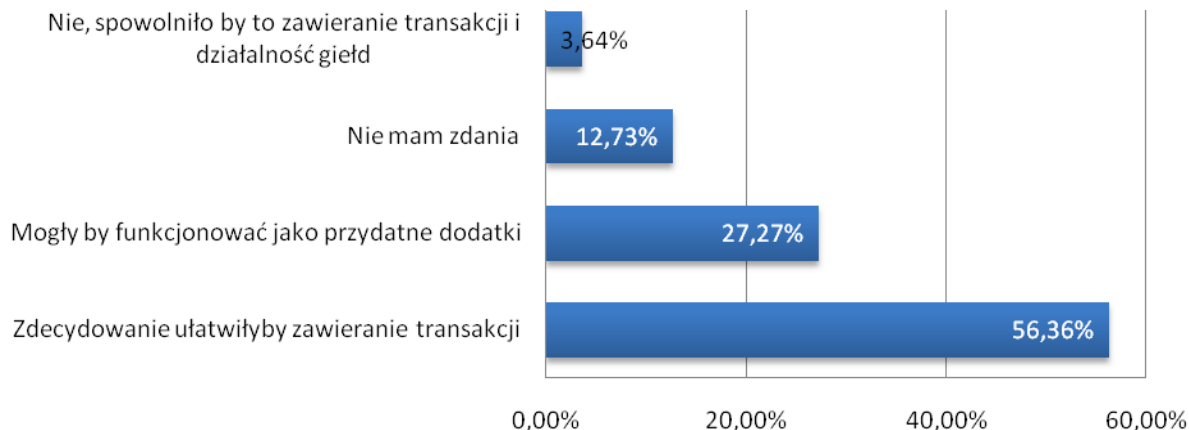

Rys. 16. Poziom zadowolenia przedsiębiorstwa z używanych giełd
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

4.2. PROPOZYCJE ZMIAN W GIEŁDACH

Każda platforma wymiany wolnych przestrzeni ładunkowych i ładunków posiada (oprócz podstawowych elementów charakterystycznych dla każdej giełdy) wiele dodatkowych funkcji przyspieszających zawieranie transakcji. Pomimo mnogości funkcji użytkownicy wciąż wymagają ulepszania oprogramowania poprzez dodawanie kolejnych detali ułatwiających funkcjonowanie giełd.

Wg badania najbardziej porządanym elementem jaki powinien znaleźć się w panelu giełdy jest komunikator (na wzór popularnych komunikatorów Skype, Messenger itp.). Prawie 57% respondentów uznało, że komunikator zdecydowanie ułatwiłby i przyspieszyłby proces zawierania transakcji, a dla ponad 27% użytkowników takie rozwiązanie mogłoby funkcjonować jako niezbędny dodatek. Część giełd transportowych dysponuje komunikatorami tekstowymi, jednak wciąż jest to nowość w tego typu platformach wymiany danych.

Rys. 17. Ocena możliwości wprowadzenia komunikatorów do giełd transportowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Poza komunikatorami duża liczba respondentów wskazała na lepszą windykację i pobieranie należności jako na ważny element giełd transportowych. W obecnych czasach zabezpieczenie płynności finansowej jest bardzo ważnym aspektem w funkcjonowaniu branży TSL. Wiąże się z tym także możliwość oceny kontrahentów i wystawianie do publicznej wiadomości opinii o przewoźniku, spedytorze bądź załadowcy. Takie rozwiązanie w giełdach transportowych widziało prawie 14% użytkowników.

Kolejnymi udogodnieniami możliwymi do wprowadzenia dla ułatwienia zawierania transakcji są: możliwość wyszukiwania opcji ładunkowych dla kilku pojazdów, w kilku kierunkach oraz automatyczne usuwanie nieaktualnych i kopiowanych ofert. Obecnie platformy giełdowe nie oferują możliwości „ustawienia” kilku kierunków dla ładunków bądź pojazdów. Z kolei często w celu jak najlepszej widoczności, oferta danego użytkownika bywa kopiowana kilkakrotnie i pozycjonowana na szczycie listy ofert. Jednocześnie wcześniejsze propozycje, już zrealizowane, wciąż pozostają na giełdzie wprowadzając niepotrzebny zamęt.

Dodatkowo respondenci wskazali jako niezbędne do polepszenia współpracy takie działania giełdy transportowej jak:

- obliczanie rentowności frachtu i kalkulatora kosztów trasy,
- konieczność umieszczania kompletnych informacji o firmie razem z dokumentacją,
- konieczność umieszczania ceny transportu,
- możliwość szybkiego uzupełniania wprowadzanych danych,
- blokowanie i eliminowanie z giełdy nierzetelnych kontrahentów,
- wprowadzenia map umożliwiających wizualizację trasy,
- możliwość wysyłania darmowych sms-ów,
- komunikatory drogowe i aktualności z trasy w celu ominięcia newralgicznych punktów,
- możliwość przesyłania plików za pomocą komunikatorów,
- wersje mobilne giełd na telefony,
- szersza pomoc księgowo i prawna,
- historia wyszukiwanych ładunków i pojazdów,
- forum umożliwiające wymianę informacji pomiędzy użytkownikami.

W badaniu pojawiła się także odpowiedź, sugerująca zamknięcie dostępu do giełd firmom logistycznym i produkcyjnym rezerwując możliwość korzystania jedynie przedsiębiorstwom transportowym i spedycyjnym. Jest to odpowiedź na popularną tendencję do poszukiwania opcji transportowych przez firmy produkcyjne na tzw. „własną rękę”, pomijając usługi świadczone przez spedytorów i firmy przewozowe.

WNIOSKI

Głównym założeniem prowadzonego badania było określenie wpływu jaki wywierają giełdy transportowe na sektor TSL oraz na gospodarkę. Przeprowadzone badanie zaprezentowało statystycznego użytkownika giełdy transportowej jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające małą liczbę pracowników, działające na rynku TSL od 9 do 15 lat i korzystające z giełd transportowych od 4 do 10 lat, w zdecydowanej większości prowadzące usługi spedycyjne i transportowe. Ich zakres działania wykracza poza granice własnego państwa. Przedsiębiorstwa te poszukują ładunków dla swoich środków transportu (głównie samochodowego) bądź pojazdów dla swoich ładunków. Działają maksymalnie na trzech platformach wymiany ofert ładunkowych.

Daje się zauważyć coraz większe wymagania w stosunku do giełd transportowych w zakresie poprawy usługi. Podstawowe funkcje jakie spełniają giełdy transportowe już nie wystarczają. Coraz większe oczekiwania kontrahentów dotyczą: bezpieczeństwa transakcji, uzyskiwania informacji o rzetelności klienta, przygotowania dokumentów, pomocy księgowej, obliczania kosztów trasy czy rentowności, wymiany informacji między użytkownikami czy też windykacji frachtu. Działania te coraz częściej stają się czynnościami koniecznymi do zwiększenia zakresu oddziaływania i rozwoju giełd.

LITERATURA

- [1] Rydzkowski W., Wojewódzka-Król K., *Transport*, PWN, Warszawa 2009.
- [2] Szczepaniak T., *Transport i spedycja w handlu zagranicznym*, PWE, Warszawa 2002.
- [3] Załaga E., Milewski D., *Spedycja: procesy i usługi*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2005.
- [4] Sikorski P., Zembrzyński T., *Spedycja w praktyce*, wyd. 2, Warszawa 2007.
- [5] Eurostat – Europejski Urząd Statystyczny (<http://www.epp.eurostat.ec>).
- [6] Giełda Transportowa (<http://www.timocom.com>).
- [7] Gazeta Finansowa (<http://www.gazetafinansowa.pl>).
- [8] Logistyka.net.pl – Twój portal logistyczny (<http://www.logistyka.net.pl>).
- [9] Teleroute – internetowa giełda transportowa (<http://www.teleroute.pl>).

ZAŁĄCZNIK – TREŚĆ ANKIETY I SZCZEGÓŁOWE ODPOWIEDZI

Pytania i możliwe odpowiedzi	Procent odpowiedzi	Ilość odpowiedzi
Pytanie 1: Ilość zatrudnionych pracowników w przedsiębiorstwie (wybierz 1 odpowiedź)		
Do 9 pracowników	51,82%	57
Od 10 do 49 pracowników	34,55%	38
Od 50 do 249 pracowników	10,91%	12
250 i więcej pracowników	2,73%	3
Pytanie 2: Okres prowadzenia działalności (wybierz 1 odpowiedź)		
Do dwóch lat	10,91%	12
Od trzech do 9 lat	41,82%	46
Od 10 do 15 lat	26,36%	29
16 i więcej lat	20,91%	23
Pytanie 3: Profil działalności przedsiębiorstwa (wybierz 1 odpowiedź)		
Wyłącznie transport	20,00%	22
Wyłącznie spedycja	14,55%	16
Wyłącznie logistyka	1,82%	2
Spedycja i transport	35,45%	39
Spedycja i logistyka	1,82%	2
Transport i logistyka	2,73%	3
Transport, spedycja i logistyka	23,64%	26
Pytanie 4: Status prawny przedsiębiorstwa		
Jednoosobowa działalność gospodarcza	45,45%	50
Spółka cywilna	10,91%	12
Spółka jawna	9,09%	10
Spółka z o.o.	29,09%	32
Spółka S.A.	2,73%	3
Osoba fizyczna	0,91%	1
Sp. komandytowa	1,82%	2
Pytanie 5: Zakres działalności przedsiębiorstwa (wybierz 1 odpowiedź)		
Krajowy	2,73%	3
Międzynarodowy	87,27%	96
Międzykontynentalny	10,00%	11
Pytanie 6: Obsługiwane gałęzie transportu (wielokrotny wybór)		
Samochodowy	80,88%	110
Kolejowy	3,68%	5
Wodny - Morski	9,56%	13
Wodny – Śródlądowy	1,47%	2
Powietrzny	4,41%	6
Pytanie 7: Jak długo przedsiębiorstwo korzysta z giełd transportowych		
Od roku do dwóch lat	16,36%	18
Od 3 do 5 lat	42,73%	47
Od 6 do 10 lat	34,55%	38
Od 11 do 20 lat	6,36%	7
Dłużej niż 20 lat	0,00%	0

Pytania i możliwe odpowiedzi	Procent odpowiedzi	Ilość odpowiedzi
Pytanie 8: Z ilu giełd frachtowych przedsiębiorstwo korzysta		
Od 1 do 3 giełd	92,73%	102
Od 4 do 6 giełd	7,27%	8
Od 7 do 9 giełd	0,00%	0
10 i więcej giełd	0,00%	0
Pytanie 9: Z jakich giełd przedsiębiorstwo głównie korzysta		
Krajowe	9,09%	10
Zagraniczne	14,55%	16
Krajowe i zagraniczne	76,36%	84
Pytanie 10: Czy przedsiębiorstwo planuje zwiększyć ilość zainstalowanych giełd		
Tak, liczba giełd zostanie zwiększona	15,45%	17
Nie, liczba giełd jest optymalna	80,00%	88
Nie, planujemy zrezygnować z jednej lub większej ilości giełd	4,55%	5
Pytanie 11: Korzystając z giełdy przedsiębiorstwo, oprócz szukania wolnych przestrzeni ładunkowych i ładunków, główny nacisk kładzie na		
Nawiązanie stałego kontaktu ze zleceniodawcami z UE	30,91%	34
Zwiększenie prestiżu i uznania przedsiębiorstwa wśród użytkowników	10,00%	11
Ograniczenie niepotrzebnych przestojów	30,91%	34
Znalezienie ładunków powrotnych	28,18%	31
Pytanie 12: Korzystając z usług giełdy transportowej przedsiębiorstwo dodatkowo korzysta z		
Funkcji interwencyjnej (przypominanie o terminach)	28,99%	40
Funkcji windykacyjnej (pobieranie należności za usługi)	47,10%	65
Funkcji medialnej (marketing, reklama, przetargi)	23,91%	33
Pytanie 13: Jaki wpływ ma funkcjonowanie i korzystanie z giełd transportowych na przedsiębiorstwo		
Działalność firmy jest uzależniona od giełd	10,91%	12
Mają bardzo duży wpływ na przedsiębiorstwo	31,82%	35
Mają duży, ale nie strategiczny wpływ na przedsiębiorstwo	42,73%	47
Są jednym z mniej ważnych czynników w działalności przedsiębiorstwa	3,64%	4
Są tylko dodatkowym elementem ułatwiającym w działalność	10,1%	12
Pytanie 14: Jaki wpływ mają giełdy transportowe na kształtowanie branży Transport Spedycja Logistyka i zachodzących w niej relacje		
Mają bardzo duży wpływ na branżę TSL	18,18%	20
Mają duży wpływ na branżę TSL	59,09%	65
Mają średni wpływ na branżę TSL	16,36%	18
Mają mały wpływ na branżę TSL	6,36%	7
Nie wpływają na branżę TSL	0,00%	0
Pytanie 15: Czy giełdy transportowe poprzez swoją działalność mogą kształtować krajową gospodarkę i w jakim stopniu		
Tak, giełdy mają bardzo duży wpływ w procesach w poziomie kształtowania krajowej gospodarki	3,64%	4
Tak, giełdy mają istotny wpływ w kształtowaniu procesów w gospodarce	42,73%	47
Tak, giełdy w małym stopniu i gospodarkę	32,73%	36
Nie, giełdy nie mają wpływu na stan gospodarki	20,91%	23

Pytania i możliwe odpowiedzi	Procent odpowiedzi	Ilość odpowiedzi
Pytanie 16: Używane przez przedsiębiorstwo giełdy świadczą usługi zadowolające firmę w stopniu		
Bardzo dobrym	7,27%	8
Dobrym	64,55%	71
Średnim	25,45%	28
Dostatecznym	2,73%	3
Niedostatecznym	0,00%	0
Pytanie 17: O jakie elementy i dodatkowe funkcje powiększyłby Pan/Pani używane giełdy, aby stały się bardziej funkcjonalne		
<ul style="list-style-type: none"> • komunikator, • polepszona windykacja, • możliwość oceny użytkowników, • możliwość wyszukiwania kilku opcji ładunkowych jednocześnie oraz dokładniejsze filtry, • automatycznie usuwanie nieaktualnych ofert, • obliczanie ceny dla trasy, • dokładne dane i dokumentacja użytkowników, • cena za usługę, • autouzupełnianie wprowadzonych danych bez kopiowania kolejnych ofert, • blokowanie i eliminowanie nierzetelnych użytkowników, • mapa umożliwiająca wizualizację proponowanej trasy, • darmowe sms-y, • komunikaty drogowe, • wysyłanie plików za pomocą komunikatorów, • dostęp do historii wyszukiwania, • informacje o terminie i przyczynie nałożenia kary na kontrahenta i forum • pomoc prawna i księgową, • dostęp do giełdy wyłącznie dla firm spedycyjnych i transportowych, • mobilne wersje na telefony. 		
Pytania i możliwe odpowiedzi	Procent odpowiedzi	Ilość odpowiedzi
Pytanie 18: Czy wprowadzenie komunikatorów tekstowych, głosowych (na styl GG, Skype) byłoby dobrym rozwiązaniem w giełdach transportowych		
Zdecydowanie ułatwiłoby i przyspieszyło zawieranie transakcji	56,36%	62
Tak, mogłyby funkcjonować jako przydatne dodatki	27,27%	30
Nie mam zdania	12,73%	14
Nie, spowolniłoby to zawieranie transakcji i działalność giełd	3,64%	4